

**КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО
МЕНЕДЖМЕНТУ**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри _____,
протокол №1 від “27” серпня 2020 р.
Зав. кафедри _____ Ситник Н.С

КОНСПЕКТ ЛЕКЦІЙ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Економіка і фінанси суб’єктів підприємництва
(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 07 „Управління та адміністрування”
05 «Соціальні та поведінкові науки»,
28 «Публічне управління та адміністрування»

спеціальність 071 «Облік і оподаткування»,
051 «Економіка»,
281 «Публічне управління та адміністрування»

освітній ступінь: бакалавр
форма навчання: денна

Укладач: Клепанчук О. Ю., к.е.н, доцент
кафедри фінансового менеджменту

ЛЬВІВ 2020

Конспект лекції № 1.

Тема №1. Підприємство в соціально орієнтованій ринковій економіці

Міжпредметні зв'язки. Навчальна дисципліна «Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва» вивчається після вивчення таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Математика для економістів», «Економіко-математичне моделювання», «Бухгалтерський облік (загальна теорія)», передуючим навчальним дисциплінам «Економіка і фінанси бюджетних установ», «Фінанси, гроші і кредит», «Менеджмент», «Аналіз господарської діяльності», «Корпоративні фінанси», «Економічна діагностика».

Мета лекції: сформувати у студентів комплекс знань щодо підприємств в соціально орієнтованій ринковій економіці

План лекції:

1. Підприємство як суб'єкт господарювання.
2. Зовнішнє середовище функціонування підприємства.
3. Види підприємств та їх характеристика

Опорні поняття: підприємство, ринкова економіка, суб'єкт господарювання, зовнішнє середовище.

Інформаційні джерела:

Основна та допоміжна література:

1. Конституція України від 01.01.2020 №254к/96 - ВР URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Господарський кодекс України від 16.02.2019 р. № 436-IV URL
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. 3.Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018р. (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#n1753>
5. 4.Податковий кодекс України від від 02.12.2010 № 2755-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України URL <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
6. Економіка і фінанси підприємства: навч. посібник / Є.В. Крикавський, З.С. Люльчак. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 696 с.
7. Економіка підприємства: підручник / [І.О. Чаюн, Г.М. Богославець, Л.Л. Стасюк та ін.; за заг. ред. проф. Н.М. Ушакової]. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005.
8. Економіка підприємства: підручник / [І.О. Чаюн, Г.М. Богославець, Л.Л. Стасюк та ін.; за заг. ред. проф. Н.М. Ушакової]. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005.
9. Економічна діагностика: навчальний посібник для студентів ВНЗ. / [О.О. Гетьман, В.М. Шаповал]. – К.: Центр навч. літ-ри, 2007.

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний проектор.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання студентам для підготовки до семінарського заняття за темою лекції

1. Визначення потреби підприємства у матеріальних ресурсах. Обґрунтування оптимальної партії постачання матеріальних ресурсів.
2. Аналіз та планування обсягів реалізації продукції підприємства.
3. Оперативне виробниче планування обсягів, ритмічності виробництва та сезонності реалізації продукції. Резерви зростання обсягів виробництва та реалізації продукції.
4. Поняття виробничої потужності підприємства, його структурних підрозділів, окремих ланок, основного виду обладнання.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 1 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 1.

Конспект лекції № 2

Тема №2. Економічна характеристика продукції підприємства

Міжпредметні зв'язки. Навчальна дисципліна «Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва» вивчається після вивчення таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Математика для економістів», «Економіко-математичне моделювання», «Бухгалтерський облік (загальна теорія)», передують навчальним дисциплінам «Економіка і фінанси бюджетних установ», «Фінанси, гроші і кредит», «Менеджмент», «Аналіз господарської діяльності», «Корпоративні фінанси», «Економічна діагностика».

Мета лекції: сформувати у студентів комплекс знань щодо економічної характеристики продукції підприємства.

План лекції:

1. Загальна характеристика продукції, що виробляє та реалізує підприємство
2. Поняття номенклатури та асортименту продукції. Види продукції.
3. Товарна політика підприємства та механізм її здійснення.
4. Розробка товарної марки та здійснення її правової охорони.

Опорні поняття: продукція, роботи, послуги, товар, товарна політика, підприємство.

Інформаційні джерела:

Основна та допоміжна література:

1. Конституція України від 01.01.2020 №254к/96 - ВР URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Господарський кодекс України від 16.02.2019 р. № 436-IV URL
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. 3.Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018р. (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#n1753>
5. 4.Податковий кодекс України від від 02.12.2010 № 2755-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України URL <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
6. Економіка і фінанси підприємства: навч. посібник / С.В. Крикавський, З.С. Люльчак. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 696 с.
7. Економіка підприємства: підручник / [І.О. Чаюн, Г.М. Богославець, Л.Л. Стасюк та ін.; за заг. ред. проф. Н.М. Ушакової]. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005.

8. Економіка підприємства: підручник / [І.О. Чаюн, Г.М. Богославець, Л.Л. Стасюк та ін.; за заг. ред. проф. Н.М. Ушакової]. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005.
9. Економічна діагностика: навчальний посібник для студентів ВНЗ. / [О.О. Гетьман, В.М. Шаповал]. – К.: Центр навч. літ-ри, 2007.

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний проектор.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання студентам для підготовки до семінарського заняття за темою лекції

1. Інформаційна база та послідовність розрахунку виробничої потужності підприємства. Фонд часу роботи обладнання та методика його визначення.
2. Системи і методи визначення потужності підприємства.
3. Специфіка розрахунку виробничої потужності у різних галузях економіки.
4. Динамічні показники виробничої потужності. Баланс виробничої потужності підприємства

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 2 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 2.

Конспект лекції № 3.

Тема №3. Виробнича програма підприємства

Міжпредметні зв'язки. Навчальна дисципліна «Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва» вивчається після вивчення таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Математика для економістів», «Економіко-математичне моделювання», «Бухгалтерський облік (загальна теорія)», передусе навчальним дисциплінам «Економіка і фінанси бюджетних установ», «Фінанси, гроші і кредит», «Менеджмент», «Аналіз господарської діяльності», «Корпоративні фінанси», «Економічна діагностика».

Мета лекції: сформувані у студентів комплекс знань про виробничу програму підприємства.

План лекції (навчальні питання):

1. Зміст та місце виробничої програми в системі.
2. Особливості формування виробничої програми підприємства в умовах ринку.
3. Завдання та інформаційне забезпечення аналізу виробничої діяльності підприємства.
4. Методи розробки виробничої програми.

Опорні поняття: : виробнича програма підприємства, планування, стратегія.

Інформаційні джерела:

Основна та допоміжна література:

1. Конституція України від 01.01.2020 №254к/96 - ВР URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Господарський кодекс України від 16.02.2019 р. № 436-IV URL
3. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
4. 3.Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018р. (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#n1753>
5. 4.Податковий кодекс України від від 02.12.2010 № 2755-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України URL <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
6. Економіка і фінанси підприємства: навч. посібник / Є.В. Крикавський, З.С. Люльчак. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 696 с.
7. Економіка підприємства: підручник / [І.О. Чаюн, Г.М. Богославець, Л.Л. Стасюк та ін.; за заг. ред. проф. Н.М. Ушакової]. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005.
8. Економіка підприємства: підручник / [І.О. Чаюн, Г.М. Богославець, Л.Л. Стасюк та ін.; за заг. ред. проф. Н.М. Ушакової]. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005.
9. Економічна діагностика: навчальний посібник для студентів ВНЗ. / [О.О. Гетьман, В.М. Шаповал]. – К.: Центр навч. літ-ри, 2007.

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний проектор

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання студентам для підготовки до семінарського заняття за темою лекції

1. Взаємозв'язок виробничої потужності та пропускної спроможності підприємства. Фактори, що впливають на ефективність використання виробничої потужності, їх класифікація і характеристика.
2. Резерви зростання виробничої потужності підприємства.
3. Поняття та види економічних ресурсів. Поняття потенціалу і ресурсного потенціалу підприємства. Складові ресурсного потенціалу та їх взаємозв'язок.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі №3 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 3.

Конспект лекції № 4.

Тема №4. Виробнича потужність підприємства

Міжпредметні зв'язки. Навчальна дисципліна «Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва» вивчається після вивчення таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Математика для економістів», «Економіко-математичне моделювання», «Бухгалтерський облік (загальна теорія)», передують навчальним дисциплінам «Економіка і фінанси бюджетних установ», «Фінанси, гроші і

кредит», «Менеджмент», «Аналіз господарської діяльності», «Корпоративні фінанси», «Економічна діагностика».

Мета лекції: сформувати у студентів комплекс знань про виробничу потужність підприємства.

План лекції:

1. Поняття виробничої потужності підприємства
2. Методи та принципи розрахунку виробничої потужності підприємства.

Опорні поняття: виробнича потужність підприємства, методи, принципи, розрахунок .

Інформаційні джерела:

Основна та допоміжна література:

1. Закон України Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань від 16.01.2020 р. №755-IV URL
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
3. Закон України Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 05.12.2012 р. №433-VI, (зі змінами і доповненнями) URL
4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>
5. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-1>
6. . Закон України Про ціни і ціноутворення від 21.06.2012 р. №507-VI, (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
7. . Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор - Видавництво, 2016. – 378 с.
8. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посібник – К., 2004.
9. Петрович Й. М. Економіка і фінанси підприємства : підручник / Й. М. Петрович, Л. М. Прокопишин-Рашкевич. – Львів : Магнолія 2006, 2014. – 406 с. – (Вища освіта в Україні) URL
10. https://pidruchniki.com/1584072064674/ekonomika/ekonomika_ta_finansi_pidpriyemstva
11. Степасюк Людмила Михайлівна Економіка і фінанси підприємства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л.М. Степасюк, Н.М. Суліма, О.В. Величко; За ред.: В.К. Збарського, В.І. Мацибори ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. - К.: ЦП "Компринт", 2014. - 329 с. URL
12. https://pidruchniki.com/84327/ekonomika/ekonomika_i_finansi_pidpriyemstva
13. Финансовый менеджмент: пер. з англ. / Юджин Ф. Бригхэм, Майкл С. Эрхарт. – СПб.; М.; Нижний Новгород; Воронеж: Питер, 2007.

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний проектор

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання студентам для підготовки до семінарського заняття за темою лекції

1. Специфіка розрахунку виробничої потужності у різних галузях економіки.
2. Динамічні показники виробничої потужності.

3. Баланс виробничої потужності підприємства.
4. Взаємозв'язок виробничої потужності та пропускнуєї спроможності підприємства.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 4 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 4.

Конспект лекції № 5.

Тема №5. Ресурсний потенціал підприємства

Міжпредметні зв'язки. Навчальна дисципліна «Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва» вивчається після вивчення таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Математика для економістів», «Економіко-математичне моделювання», «Бухгалтерський облік (загальна теорія)», передую навчальним дисциплінам «Економіка і фінанси бюджетних установ», «Фінанси, гроші і кредит», «Менеджмент», «Аналіз господарської діяльності», «Корпоративні фінанси», «Економічна діагностика».

Мета лекції: сформувати у студентів комплекс знань про ресурсний потенціал підприємства

План лекції:

1. Поняття та види економічних ресурсів та ресурсного потенціалу підприємства
2. Ефективність використання ресурсного потенціалу
3. Методичні основи формування потенціалу підприємств.

Опорні поняття: підприємство, ресурси, ресурсний потенціал, ефективність.

Інформаційні джерела:

Основна та допоміжна література:

1. Закон України Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань від 16.01.2020 р. №755-IV URL
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
3. Закон України Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 05.12.2012 р. №433-VI, (зі змінами і доповненнями) URL
4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>
5. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-1>
6. Закон України Про ціни і ціноутворення від 21.06.2012 р. №507-VI, (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
7. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор - Видавництво, 2016. – 378 с.
8. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посібник – К., 2004.
9. Петрович Й. М. Економіка і фінанси підприємства : підручник / Й. М. Петрович, Л. М. Прокопишин-Рашкевич. – Львів : Магнолія 2006, 2014. – 406 с. – (Вища освіта в Україні) URL

10. https://pidruchniki.com/1584072064674/ekonomika/ekonomika_ta_finansi_pidpriyemstva
11. Степасюк Людмила Михайлівна Економіка і фінанси підприємства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л.М. Степасюк, Н.М. Суліма, О.В. Величко; За ред.: В.К. Збарського, В.І. Мацибори ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. - К.: ЦП "Компринт", 2014. - 329 с. URL
12. https://pidruchniki.com/84327/ekonomika/ekonomika_i_finansi_pidpriyemstva
13. Финансовый менеджмент: пер. з англ. / Юджин Ф. Бригхэм, Майкл С. Эрхарт. – СПб.; М.; Нижний Новгород; Воронеж: Питер, 2007.

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний проектор

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання студентам для підготовки до семінарського заняття за темою лекції

1. Складові ресурсного потенціалу та їх взаємозв'язок.
2. Взаємозв'язок окремих елементів ресурсного потенціалу підприємства.
3. Критерії оптимізації структури ресурсного потенціалу.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 5 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 5.

Конспект лекції № 6.

Тема №6. Трудові ресурси підприємства

Міжпредметні зв'язки. Навчальна дисципліна «Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва» вивчається після вивчення таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Математика для економістів», «Економіко-математичне моделювання», «Бухгалтерський облік (загальна теорія)», передую навчальним дисциплінам «Економіка і фінанси бюджетних установ», «Фінанси, гроші і кредит», «Менеджмент», «Аналіз господарської діяльності», «Корпоративні фінанси», «Економічна діагностика».

Мета лекції: сформувані у студентів комплекс знань про трудові ресурси підприємства.

План лекції:

1. Поняття персоналу та трудових ресурсів
2. Ефективність праці та резерви її росту.
3. Продуктивність праці та показники її вимірювання.
4. Оплата праці робітників підприємства.

Опорні поняття: трудові ресурси, персонал, праця, робоча сила, ефективність, продуктивність праці.

Інформаційні джерела:

Основна та допоміжна література:

1. Закон України Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань від 16.01.2020 р. №755-IV URL
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
3. Закон України Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 05.12.2012 р. №433-VI, (зі змінами і доповненнями) URL
4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>
5. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-1>
6. Закон України Про ціни і ціноутворення від 21.06.2012 р. №507-VI, (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
7. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор - Видавництво, 2016. – 378 с.
8. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посібник – К., 2004.
9. Петрович Й. М. Економіка і фінанси підприємства : підручник / Й. М. Петрович, Л.М. Прокопишин-Рашкевич. – Львів : Магнолія 2006, 2014. – 406 с. – (Вища освіта в Україні) URL
10. https://pidruchniki.com/1584072064674/ekonomika/ekonomika_ta_finansi_pidpriyemstva
11. Степасюк Людмила Михайлівна Економіка і фінанси підприємства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л.М. Степасюк, Н.М. Суліма, О.В. Величко; За ред.: В.К. Збарського, В.І. Мацибори ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. - К.: ЦП "Компринт", 2014. - 329 с. URL
12. https://pidruchniki.com/84327/ekonomika/ekonomika_i_finansi_pidpriyemstva
13. Финансовый менеджмент: пер. з англ. / Юджин Ф. Бригхэм, Майкл С. Эрхарт. – СПб.; М.; Нижний Новгород; Воронеж: Питер, 2007.

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний проектор.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання студентам для підготовки до семінарського заняття за темою лекції

1. Основні напрями підвищення продуктивності праці та ефективності трудових ресурсів підприємства.
2. Методи нормування витрат праці на підприємстві.
3. Форми мотивації праці робітників.
4. Системи оплати праці та їх характеристика.
5. Тарифна система, її зміст, призначення та використання на підприємстві.
6. Мінімальна заробітна плата і фактори, що її визначають.
7. Державне регулювання мінімальної заробітної плати і її вплив на рівень ставок та окладів окремих робітників.
8. Тарифна система, її зміст та умови використання.
9. Сутність контрактної форми оплати праці.
10. Форми додаткової заробітної плати, особливості їх застосування на підприємствах з різними формами власності.
11. Форми та системи преміювання на підприємстві.
12. Соціальні виплати та пільги як стимулюючий фактор продуктивності.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 6 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 6.

Конспект лекції № 7.

Тема № 7. Теоретичні засади формування фінансів у зарубіжних країнах.

Тема №7. Майнові ресурси (активи) підприємства

Міжпредметні зв'язки. Навчальна дисципліна «Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва» вивчається після вивчення таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Математика для економістів», «Економіко-математичне моделювання», «Бухгалтерський облік (загальна теорія)», передуючим навчальним дисциплінам «Економіка і фінанси бюджетних установ», «Фінанси, гроші і кредит», «Менеджмент», «Аналіз господарської діяльності», «Корпоративні фінанси», «Економічна діагностика».

Мета лекції: сформувати у студентів комплекс знань про майнові ресурси (активи) підприємства.

План лекції:

1. Економічна сутність майна підприємства, його структура і класифікація.
2. Основні засоби підприємства
3. Оборотні засоби підприємства
4. Нематеріальні активи

Опорні поняття: майнові ресурси (активи) підприємства, основні засоби підприємства, оборотні засоби підприємства, нематеріальні активи

Інформаційні джерела:

Основна та допоміжна література:

1. Закон України Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань від 16.01.2020 р. №755-IV URL
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
3. Закон України Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 05.12.2012 р. №433-VI, (зі змінами і доповненнями) URL
4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>
5. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-1>
6. Закон України Про ціни і ціноутворення від 21.06.2012 р. №507-VI, (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
7. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор - Видавництво, 2016. – 378 с.
8. Прокопишин-Рашкевич. – Львів : Магнолія 2006, 2014. – 406 с. – (Вища освіта в Україні) URL

9. https://pidruchniki.com/1584072064674/ekonomika/ekonomika_ta_finansi_pidpriyemstv_a
10. Степасюк Людмила Михайлівна Економіка і фінанси підприємства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л.М. Степасюк, Н.М. Суліма, О.В. Величко; За ред.: В.К. Збарського, В.І. Мацибори ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. - К.: ЦП "Компринт", 2014. - 329 с. URL

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний проектор.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання студентам для підготовки до семінарського заняття за темою лекції

1. Довгострокові фінансові інвестиції підприємства: поняття, класифікація, методи оцінювання.
2. Оборотні активи підприємства: економічна сутність та класифікація.
3. Відмітні характеристики оборотних активів як складової ресурсів підприємства.
4. Поняття та особливості кругообігу оборотних активів підприємства.
5. Сутність та методика оцінювання виробничого, операційного і фінансового циклів підприємства.
6. Запаси як складова ресурсного забезпечення підприємства: сутність, класифікація, види вартості та методи оцінювання вибуття.
7. Дебіторська заборгованість підприємства як складова економічних ресурсів підприємства: сутність, склад, види вартості, призначення та класифікація.
8. Сутність і класифікація грошових активів підприємства та їх еквівалентів.
9. Відмітні особливості грошових активів як складової майнових ресурсів підприємства.
10. Особливості кругообігу грошових активів підприємства та інструменти його забезпечення.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі №7 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 7.

Конспект лекції № 8

Тема №8. Поточні витрати підприємства та собівартість продукції

Міжпредметні зв'язки. Навчальна дисципліна «Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва» вивчається після вивчення таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Математика для економістів», «Економіко-математичне моделювання», «Бухгалтерський облік (загальна теорія)», передують навчальним дисциплінам «Економіка і фінанси бюджетних установ», «Фінанси, гроші і кредит», «Менеджмент», «Аналіз господарської діяльності», «Корпоративні фінанси», «Економічна діагностика».

Мета лекції: сформувати у студентів комплекс знань про поточні витрати підприємства та собівартість продукції.

План лекції:

1. Витрати, класифікація витрат
2. Калькулювання собівартості продукції (робот, послуг).

Опорні поняття: витрати підприємства, собівартість, калькулювання, продукція, роботи, послуги.

Інформаційні джерела:

Основна та допоміжна література:

1. Закон України Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань від 16.01.2020 р. №755-IV URL
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
3. Закон України Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 05.12.2012 р. №433-VI, (зі змінами і доповненнями) URL
4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>
5. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-1>
6. Закон України Про ціни і ціноутворення від 21.06.2012 р. №507-VI, (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
7. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор - Видавництво, 2016. – 378 с.
8. Прокопишин-Рашкевич. – Львів : Магнолія 2006, 2014. – 406 с. – (Вища освіта в Україні) URL
9. https://pidruchniki.com/1584072064674/ekonomika/ekonomika_ta_finansi_pidpriyemstva
10. Степасюк Людмила Михайлівна Економіка і фінанси підприємства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л.М. Степасюк, Н.М. Суліма, О.В. Величко; За ред.: В.К. Збарського, В.І. Мацибори ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. - К.: ЦП "Компринт", 2014. - 329 с. URL

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний проектор.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання студентам для підготовки до семінарського заняття за темою лекції

1. Поняття калькулювання продукції підприємства.
2. Вибір калькуляційних одиниць.
3. Калькулювання повних витрат на виробництво продукції та послуг.
4. Методи калькулювання собівартості.
5. Управління поточними витратами за системою "директ-костингу", сфера застосування, можливості використання, порядок обчислення витрат за одно- та багатоступеневого роз-поділу маржинального (граничного) доходу.
6. Особливості калькулювання собівартості продукції на підприємствах окремих галузей.
7. Методичні інструменти аналізу поточних витрат підприємства.
8. Зміст і механізм дій виробничого левериджу.
9. Фактори, що впливають на формування поточних витрат підприємства.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 8 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 8.

Конспект лекції № 9

Тема №9. Доходи та цінова політика підприємства

Міжпредметні зв'язки. Навчальна дисципліна «Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва» вивчається після вивчення таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Математика для економістів», «Економіко-математичне моделювання», «Бухгалтерський облік (загальна теорія)», передуючим навчальним дисциплінам «Економіка і фінанси бюджетних установ», «Фінанси, гроші і кредит», «Менеджмент», «Аналіз господарської діяльності», «Корпоративні фінанси», «Економічна діагностика».

Мета лекції: сформувати у студентів комплекс знань про доходи та цінову політику підприємства

План лекції:

1. Доходи підприємства та їх класифікація
2. Поняття та зміст ціни
3. Цінова політика підприємства

Опорні поняття: доходи підприємства, ціни, цінова політика, підприємство.

Інформаційні джерела:

Основна та допоміжна література:

1. Закон України Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань від 16.01.2020 р. №755-IV URL
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
3. Закон України Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 05.12.2012 р. №433-VI, (зі змінами і доповненнями) URL
4. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>
5. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-1>
6. Закон України Про ціни і ціноутворення від 21.06.2012 р. №507-VI, (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
7. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор - Видавництво, 2016. – 378 с.
8. Прокопишин-Рашкевич. – Львів : Магнолія 2006, 2014. – 406 с. – (Вища освіта в Україні) URL
9. https://pidruchniki.com/1584072064674/ekonomika/ekonomika_ta_finansi_pidpriyemstva
10. Степасюк Людмила Михайлівна Економіка і фінанси підприємства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л.М. Степасюк, Н.М. Суліма, О.В. Величко; За ред.: В.К. Збарського, В.І. Мацибори ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. - К.: ЦП "Компринт", 2014. - 329 с. URL

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання студентам для підготовки до семінарського заняття за темою лекції

1. Особливості формування доходів від операційної діяльності в окремих галузях господарювання.
2. Фактори, що впливають на доходи від операційної діяльності.
3. Цінова політика підприємства як фактор формування його доходів від реалізації продукції: сутність та етапи розроблення.
4. Характеристика ціноутворюючих факторів.
5. Методи ціноутворення.
6. Напрями забезпечення ефективності цінової політики.
7. Методичні інструменти та послідовність аналізу доходів підприємства.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 9 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 9.

Конспект лекції № 10

Тема №10. Ефективність діяльності та методичні засади її оцінювання

Міжпредметні зв'язки. Навчальна дисципліна «Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва» вивчається після вивчення таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Математика для економістів», «Економіко-математичне моделювання», «Бухгалтерський облік (загальна теорія)», передусе навчальним дисциплінам «Економіка і фінанси бюджетних установ», «Фінанси, гроші і кредит», «Менеджмент», «Аналіз господарської діяльності», «Корпоративні фінанси», «Економічна діагностика».

Мета лекції: сформувати у студентів комплекс знань про ефективність діяльності та методичні засади її оцінювання.

План лекції:

1. Поняття ефекту як результату діяльності підприємства, аналітичного показника і критерію оцінки діяльності підприємства.
2. Особливості оцінки ефективності основних видів діяльності підприємства: операційної, інвестиційної та фінансової.

Опорні поняття: ефективність, ефект, критерії оцінювання ефективності, види діяльності підприємства.

Інформаційні джерела:

Основна та допоміжна література:

1. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618->
2. Закон України Про ціни і ціноутворення від 21.06.2012 р. №507-VI, (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
3. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор - Видавництво, 2016. – 378 с.
4. Финансовый менеджмент: пер. з англ. / Юджин Ф. Бригхэм, Майкл С. Эрхарт. –

- СПб.; М.; Нижний Новгород; Воронеж: Питер, 2007.
5. Фінанси підприємств: підручник / кер. авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Подерьогін. – вид.
 6. 6-те, переробл. та допов. – К.: Київ нац. екон. ун-т, 2006.
 7. Фінанси підприємств : підручник / Л.О. Лігоненко, Н.М. Гуляєва, Н.А. Гринюк та ін.. – К.: нац. екон. ун-т, 2006.
 8. Сервер Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua/>
 9. Міністерство фінансів України <http://www.minfin.gov.ua/>
 10. Державна податкова служба України <http://www.sta.gov.ua/>

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання студентам для підготовки до семінарського заняття за темою лекції

1. Ефективність діяльності підприємства: сутність та основні характеристики.
2. Методичні засади оцінювання ефективності діяльності підприємства.
3. Поняття та систематизація показників ефективності діяльності підприємства.
4. Особливості оцінювання ефективності основних видів діяльності підприємства: операційної, інвестиційної та фінансової.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 10 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 10.

Конспект лекції № 11

Тема №11. Фінансові ресурси (капітал підприємства)

Міжпредметні зв'язки. Навчальна дисципліна «Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва» вивчається після вивчення таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Математика для економістів», «Економіко-математичне моделювання», «Бухгалтерський облік (загальна теорія)», передую навчальним дисциплінам «Економіка і фінанси бюджетних установ», «Фінанси, гроші і кредит», «Менеджмент», «Аналіз господарської діяльності», «Корпоративні фінанси», «Економічна діагностика».

Мета лекції: сформувати у студентів комплекс знань про фінансові ресурси (капітал підприємства)

План лекції:

1. Фінансові ресурси підприємства: сутність, склад, класифікація та джерела формування
2. Кругообіг фінансових ресурсів підприємства в процесі формування його капіталу

Опорні поняття: фінансові ресурси, капітал, фінансово-майновий стан підприємства, методи, інтегральна оцінка.

Інформаційні джерела:

Основна та допоміжна література:

1. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618->
2. Закон України Про ціни і ціноутворення від 21.06.2012 р. №507-VI, (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
3. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор - Видавництво, 2016. – 378 с.
4. Финансовый менеджмент: пер. з англ. / Юджин Ф. Бригхэм, Майкл С. Эрхарт. – СПб.; М.; Нижний Новгород; Воронеж: Питер, 2007.
5. Фінанси підприємств: підручник / кер. авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Подерьогін. – вид.
6. 6-те, переробл. та допов. – К.: Київ нац. екон. ун-т, 2006.
7. Фінанси підприємств : підручник / Л.О. Лігоненко, Н.М. Гуляєва, Н.А. Гринюк та ін.. – К.: нац. екон. ун-т, 2006.
8. Сервер Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua/>
9. Міністерство фінансів України <http://www.minfin.gov.ua/>
10. Державна податкова служба України <http://www.sta.gov.ua/>

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання студентам для підготовки до семінарського заняття за темою лекції

1. Капітал як складова ресурсів підприємства: характеристика сутності з позицій різних підходів та принципи його формування.
2. Класифікація капіталу підприємства.
3. Власний капітал підприємства: сутність, склад, класифікація, функції, відмітні особливості.
4. Особливості формування залежно від основних характеристик підприємства.
5. Позиковий капітал підприємства: сутність, склад, класифікація, функції, відмітні особливості.
6. Особливості формування залежно від основних характеристик підприємства.
7. Кредитування як механізм формування позикового капіталу підприємства: поняття, принципи, завдання.
8. Особливості, форми та інструменти банківського і небанківського кредитування підприємства.
9. Поняття структури та вартості капіталу підприємства.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 11 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 11.

Конспект лекції № 12

Тема №12. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки

Міжпредметні зв'язки. Навчальна дисципліна «Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва» вивчається після вивчення таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Математика для економістів», «Економіко-

математичне моделювання», «Бухгалтерський облік (загальна теорія)», передусе навчальним дисциплінам «Економіка і фінанси бюджетних установ», «Фінанси, гроші і кредит», «Менеджмент», «Аналіз господарської діяльності», «Корпоративні фінанси», «Економічна діагностика».

Мета лекції: сформувати у студентів комплекс знань про фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки.

План лекції:

1. Поняття фінансово-майнового стану підприємства, мета і завдання його дослідження.
2. Поняття та методи оцінки фінансово-майнового стану підприємства.
3. Інтегральна оцінка фінансово-майнового стану підприємства.

Опорні поняття: фінансово-майновий стан підприємства, методи, оцінка, інтегральна оцінка, стан.

Інформаційні джерела:

Основна та допоміжна література:

1. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618->
2. Закон України Про ціни і ціноутворення від 21.06.2012 р. №507-VI, (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
3. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор - Видавництво, 2016. – 378 с.
4. Финансовый менеджмент: пер. з англ. / Юджин Ф. Бригхэм, Майкл С. Эрхарт. – СПб.; М.; Нижний Новгород; Воронеж: Питер, 2007.
5. Фінанси підприємств: підручник / кер. авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Подерьогін. – вид.
6. 6-те, переробл. та допов. – К.: Київ нац. екон. ун-т, 2006.
7. Фінанси підприємств : підручник / Л.О. Лігоненко, Н.М. Гуляєва, Н.А. Гринюк та ін.. – К.: нац. екон. ун-т, 2006.
8. Сервер Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua/>
9. Міністерство фінансів України <http://www.minfin.gov.ua/>
10. Державна податкова служба України <http://www.sta.gov.ua/>

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання студентам для підготовки до семінарського заняття за темою лекції

1. Поняття та методи оцінювання фінансово-майнового стану підприємства.
2. Горизонтальний (трендовий) аналіз.
3. Вертикальний (структурний) аналіз.
4. Порівняльний (просторовий) аналіз.
5. Аналіз фінансових коефіцієнтів (К-аналіз).
6. Факторний аналіз.
7. Експрес-метод діагностики фінансово-майнового стану.
8. Сутність понять ліквідності та платоспроможності підприємства.

9. Показники оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства.
10. Сутність поняття фінансової стійкості підприємства.
11. Класифікація фінансової стійкості підприємства.
12. Показники оцінки фінансової стійкості підприємства.
13. Сутність рентабельності діяльності підприємства.
14. Показники оцінки рентабельності діяльності підприємства
15. Показники оцінки ділової активності підприємства.
16. Комплексне оцінювання фінансово-майнового стану підприємства.
17. Інтегральна оцінка фінансово-майнового стану підприємства.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 12 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 12.

Конспект лекції № 13

Тема №13. Фінансові результати діяльності підприємства

Міжпредметні зв'язки. Навчальна дисципліна «Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва» вивчається після вивчення таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Математика для економістів», «Економіко-математичне моделювання», «Бухгалтерський облік (загальна теорія)», передую навчальним дисциплінам «Економіка і фінанси бюджетних установ», «Фінанси, гроші і кредит», «Менеджмент», «Аналіз господарської діяльності», «Корпоративні фінанси», «Економічна діагностика».

Мета лекції: сформувати у студентів комплекс знань про фінансові результати діяльності підприємства

План лекції:

1. Поняття та види фінансових показників діяльності підприємства
2. Прибуток підприємства та механізм формування чистого прибутку
3. Показники рентабельності підприємства

Опорні поняття: фінансові показники діяльності підприємства, прибуток, рентабельність, механізм.

Інформаційні джерела:

Основна та допоміжна література:

1. Основы финансового менеджмента / Ван Хорн Д., Вахович Д.: пер. з англ. – 12-е изд. – М.: – ООО «И.Д. Вильямс», 2008.
2. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посібник – К., 2004.
3. Петрович Й. М. Економіка і фінанси підприємства : підручник / Й. М. Петрович, Л. М. Прокопишин-Рашкевич. – Львів : Магнолія 2006, 2014. – 406 с. – (Вища освіта в Україні) URL https://pidruchniki.com/1584072064674/ekonomika/ekonomika_ta_finansi_pidpriyemstva
4. Степасюк Людмила Михайлівна Економіка і фінанси підприємства: навчальний

- посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л.М. Степасюк, Н.М. Суліма, О.В. Величко; За ред.: В.К. Збарського, В.І. Мацібори ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. - К.: ЦП "Компринт", 2014. - 329 с. URL
5. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку <http://www.ssmc.gov.ua/>
 6. Рахункова палата України <http://www.ac-rada.gov.ua/>
 7. 7Ліга Бізнес Інформ: www.liga.net/

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання студентам для підготовки до семінарського заняття за темою лекції

1. Механізм формування чистого прибутку підприємства у взаємозв'язку з основними видами його діяльності.
2. Показники рентабельності підприємства та фактори, що їх визначають.
3. Методичні інструменти та послідовність аналізу прибутку підприємства.
4. Обґрунтування прибутку на плановий період: завдання та методичний інструментарій.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 13 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 13.

Конспект лекції № 14

Тема №14. Планування діяльності підприємства

Міжпредметні зв'язки. Навчальна дисципліна «Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва» вивчається після вивчення таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Математика для економістів», «Економіко-математичне моделювання», «Бухгалтерський облік (загальна теорія)», передують навчальним дисциплінам «Економіка і фінанси бюджетних установ», «Фінанси, гроші і кредит», «Менеджмент», «Аналіз господарської діяльності», «Корпоративні фінанси», «Економічна діагностика».

Мета лекції: сформувати у студентів комплекс знань про планування діяльності підприємства.

План лекції:

1. Зміст та основні принципи планувань діяльності підприємства
2. Стратегічні та тактичні цілі діяльності підприємства
3. Методи планування окремих показників господарсько-фінансової діяльності

Опорні поняття: планування діяльності підприємства. Стратегія, тактика, цілі, показники.

Інформаційні джерела:

Основна та допоміжна література:

1. Основы финансового менеджмента / Ван Хорн Д., Вахович Д.: пер. з англ. – 12-е изд. – М.: – ООО «И.Д. Вильямс», 2008.
2. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посібник – К.,

- 2004.
3. Петрович Й. М. Економіка і фінанси підприємства : підручник / Й. М. Петрович, Л. М. Прокопишин-Рашкевич. – Львів : Магнолія 2006, 2014. – 406 с. – (Вища освіта в Україні) URL https://pidruchniki.com/1584072064674/ekonomika/ekonomika_ta_finansi_pidpriyemstva
 4. Степасюк Людмила Михайлівна Економіка і фінанси підприємства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л.М. Степасюк, Н.М. Суліма, О.В. Величко; За ред.: В.К. Збарського, В.І. Мацибори ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. - К.: ЦП "Компринт", 2014. - 329 с. URL
 5. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку <http://www.ssmc.gov.ua/>
 6. Рахункова палата України <http://www.ac-rada.gov.ua/>
 7. Ліга Бізнес Інформ: www.liga.net/

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання студентам для підготовки до семінарського заняття за темою лекції

1. Технологія планування діяльності підприємства.
2. Цільові характеристики діяльності підприємства, їх класифікація, вимоги до формування.
3. Залежність цілей господарювання від стадій життєвого циклу підприємства.
4. Дерево цілей та його побудова.
5. Стратегічне планування діяльності підприємства.
6. Види стратегій діяльності.
7. Вибір та розробка стратегії.
8. Діагностика реалізації обраної стратегії.
9. Тактичне та оперативне планування.
10. Система планів економічного та соціального розвитку підприємства.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 14 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 14.

Конспект лекції № 15

Тема №15. Сучасні теорії та моделі розвитку підприємства. Трансформація (реструктуризація) підприємств у процесі розвитку

Міжпредметні зв'язки. Навчальна дисципліна «Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва» вивчається після вивчення таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Математика для економістів», «Економіко-математичне моделювання», «Бухгалтерський облік (загальна теорія)», передують навчальним дисциплінам «Економіка і фінанси бюджетних установ», «Фінанси, гроші і кредит», «Менеджмент», «Аналіз господарської діяльності», «Корпоративні фінанси», «Економічна діагностика».

Мета лекції: сформувати у студентів комплекс знань про сучасні теорії та моделі розвитку підприємства.

План лекції:

1. Сучасні моделі розвитку підприємств
2. Поняття про диверсифікацію діяльності підприємства
3. Реструктуризація та трансформаційні процеси на підприємстві
4. Фінансова санація підприємства

Опорні поняття: розвиток підприємств, диверсифікація діяльності підприємства, реструктуризація, фінансова санація

Інформаційні джерела:

Основна та допоміжна література:

1. Основы финансового менеджмента / Ван Хорн Д., Вахович Д.: пер. з англ. – 12-е изд. – М.: – ООО «И.Д. Вильямс», 2008.
2. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посібник – К., 2004.
3. Петрович Й. М. Економіка і фінанси підприємства : підручник / Й. М. Петрович, Л. М. Прокопишин-Рашкевич. – Львів : Магнолія 2006, 2014. – 406 с. – (Вища освіта в Україні) URL https://pidruchniki.com/1584072064674/ekonomika/ekonomika_ta_finansi_pidpriyemstva
4. Степасюк Людмила Михайлівна Економіка і фінанси підприємства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л.М. Степасюк, Н.М. Суліма, О.В. Величко; За ред.: В.К. Збарського, В.І. Мацібори ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. - К.: ЦП "Компринт", 2014. - 329 с. URL
5. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку <http://www.ssmc.gov.ua/>
6. Рахункова палата України <http://www.ac-rada.gov.ua/>
7. Ліга Бізнес Інформ: www.liga.net/

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання студентам для підготовки до семінарського заняття за темою лекції

1. Концепції розвитку підприємств.
2. Сучасні моделі розвитку підприємств.
3. Методичний інструментарій аналізу процесів розвитку на підприємстві.
4. Особливості управління підприємством за кожною моделлю розвитку.
5. Сутнісна характеристика та організаційні форми трансформації підприємств (організацій) та об'єднань.
6. Розробка і реалізація програми (бізнес-проекту) трансформації підприємств.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 15 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 15.

Конспект лекції № 16

Тема №16. Економічна безпека підприємства та його антикризова діяльність

Міжпредметні зв'язки. Навчальна дисципліна «Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва» вивчається після вивчення таких дисциплін як «Політична економія», «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Математика для економістів», «Економіко-математичне моделювання», «Бухгалтерський облік (загальна теорія)», передуючим навчальним дисциплінам «Економіка і фінанси бюджетних установ», «Фінанси, гроші і кредит», «Менеджмент», «Аналіз господарської діяльності», «Корпоративні фінанси», «Економічна діагностика».

Мета лекції: сформувати у студентів комплекс знань про економічну безпеку підприємства та його антикризову діяльність.

План лекції:

1. Організаційно-економічні передумови антикризового управління
2. Протиріччя та розбіжності у розвитку підприємства, що призводять до кризових явищ і процесів
3. Економічні механізми протидії кризовим явищам і процесам
4. Методика діагностики фінансово-економічного стану підприємства

Опорні поняття: антикризове управління, кризові явища і процеси

Інформаційні джерела:

Основна та допоміжна література:

1. Основи фінансового менеджмента / Ван Хорн Д., Вахович Д.: пер. з англ. – 12-е изд. – М.: – ООО «И.Д. Вильямс», 2008.
2. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посібник – К., 2004.
3. Петрович Й. М. Економіка і фінанси підприємства : підручник / Й. М. Петрович, Л. М. Прокопишин-Рашкевич. – Львів : Магнолія 2006, 2014. – 406 с. – (Вища освіта в Україні) [URL https://pidruchniki.com/1584072064674/ekonomika/ekonomika_ta_finansi_pidpriyemstva](https://pidruchniki.com/1584072064674/ekonomika/ekonomika_ta_finansi_pidpriyemstva)
4. Степасюк Людмила Михайлівна Економіка і фінанси підприємства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л.М. Степасюк, Н.М. Суліма, О.В. Величко; За ред.: В.К. Збарського, В.І. Мацибори ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. - К.: ЦП "Компринт", 2014. - 329 с. [URL http://www.ssmc.gov.ua/](http://www.ssmc.gov.ua/)
5. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку <http://www.ssmc.gov.ua/>
6. Рахункова палата України <http://www.ac-rada.gov.ua/>
7. Ліга Бізнес Інформ: www.liga.net/

Навчальне обладнання, ТЗН, презентація тощо: мультимедійний пристрій.

Виклад матеріалу лекції: роздатковий матеріал у викладача.

Питання студентам для підготовки до семінарського заняття за темою лекції

1. Методичні підходи до визначення ймовірності кризи на підприємстві.
2. Інститут банкрутства: сутність, цілі та завдання.

3. Процедура розгляду та прийняття рішення у справі про банкрутство підприємства.
4. Загальна характеристика процесу ліквідації збанкрутілого суб'єкта господарювання.
5. Оцінювання та продаж майна підприємства-банкрута.
6. Черговість задоволення вимог кредиторів у процесі ліквідаційної процедури. Цілі та форми санації.
7. Відмітні особливості досудової та судової санації (фінансового оздоровлення).
8. Зміст плану санації.
9. Класифікація санаційних заходів.

Завдання для самостійного опрацювання матеріалу лекції, для підготовки до семінарського заняття за темою лекції дивитись Плани семінарських занять та методичні вказівки до їх проведення по темі № 16 та Завдання для самостійної роботи студента і методичні рекомендації щодо їх виконання по темі № 16.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література:

1. Конституція України від 01.01.2020 №254к/96 - ВР URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Господарський кодекс України від 16.02.2019 р. № 436-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018р. (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#n1753>
4. Податковий кодекс України від від 02.12.2010 № 2755-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України URL <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. Цивільний Кодекс України від 13.02.2019р. № 435-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
6. Закон України Про акціонерні товариства: Закон України від 17.10.2019 р. №541-VI URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17>
7. Закон України Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань від 16.01.2020 р. №755-IV URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
8. Закон України Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 05.12.2012 р. №433-VI, (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>
9. Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» від 22.03.2012 р. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>
10. Закон України Про ціни і ціноутворення від 21.06.2012 р. №507-VI, (зі змінами і доповненнями) URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>
11. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. / І.М.Бойчик. – К.: Кондор - Видавництво, 2016. – 378 с.
12. Бланк І.А. Управління фінансовими ресурсами / І.А. Бланк. – М.: Омега-Л, 2010.
13. Воронкова А. Е., Вечерковські Р. З., Воронков Д. К., Калюжна Н. Г., Коренев Е. Н., Мажура І. В. Діагностика стану підприємства: теорія і практика: Монографія / Харківський національний економічний ун-т / А.Е. Воронкова (заг.ред.). – 2-е вид., переробл. і доп. — Х.: ІНЖЕК, 2008. – 520с.
14. Ганзенко П.М., Шарко М.В. Основи економіки праці: Навч. посіб., Херсон. ХНТУ, 2008. – 101 с.

Додаткова література

1. Економіка і фінанси підприємства: навч. посібник / Є.В. Крикавський, З.С. Люльчак. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 696 с.
2. Економіка підприємства: підручник / [І.О. Чаюн, Г.М. Богославець, Л.Л. Стасюк та ін.; за заг. ред. проф. Н.М. Ушакової]. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005.
3.
 1. Економіка підприємства: підручник / [І.О. Чаюн, Г.М. Богославець, Л.Л. Стасюк та ін.; за заг. ред. проф. Н.М. Ушакової]. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005.
 2. Економічна діагностика: навчальний посібник для студентів ВНЗ. / [О.О. Гетьман, В.М. Шаповал]. – К.: Центр навч. літ-ри, 2007.
 3. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Відп. ред. С. В. Мочерний. – К. "Академія" 2000. – 840 с.
 4. Іванулів О.С. Економіка підприємства: підручник / О.С. Іванілов. – К.: Центр навч. літ-ри, 2009.
 5. Колот А.М. Мотивація персоналу: Підручник. – К.: КНЕУ, 2005. – 337 с.
 6. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. посіб. – Київ: ЦНЛ, 2005. – 352 с.
 7. Метошоп, І. М. Економіка і фінанси підприємства : практикум / І. М. Метошоп, Н. І. Ящеріцина. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2016. - 152 с. URL <http://chitalnya.nung.edu.ua/node/3303>
 8. Метошоп І. М., Ящеріцина Н. І. Економіка і фінанси підприємства: – Навчальний посібник: ІФНТУНГ, 2017. – 291 с. URL <http://chitalnya.nung.edu.ua/node/4360>
 9. Основы финансового менеджмента / Ван Хорн Д., Вахович Д.: пер. з англ. – 12-е изд. – М.: – ООО «И.Д. Вильямс», 2008.
 10. Савицька Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посібник – К., 2004.
 11. Петрович Й. М. Економіка і фінанси підприємства : підручник / Й. М. Петрович, Л. М. Прокопишин-Рашкевич. – Львів : Магнолія 2006, 2014. – 406 с. – (Вища освіта в Україні) URL
 12. https://pidruchniki.com/1584072064674/ekonomika/ekonomika_ta_finansi_pidpriyemstva
13. Степасюк Людмила Михайлівна Економіка і фінанси підприємства: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Л.М. Степасюк, Н.М. Суліма, О.В. Величко; За ред.: В.К. Збарського, В.І. Мацибори ; Національний університет біоресурсів і природокористування України. - К.: ЦП "Компринт", 2014. - 329 с. URL
14. https://pidruchniki.com/84327/ekonomika/ekonomika_i_finansi_pidpriyemstva
15. Финансовый менеджмент: пер. з англ. / Юджин Ф. Бригхэм, Майкл С. Эрхарт. – СПб.; М.; Нижний Новгород; Воронеж: Питер, 2007.
16. Фінанси підприємств: підручник / кер. авт. кол. і наук. ред. проф. А.М. Подерьогін. – вид.
17. 6-те, переробл. та допов. – К.: Київ нац. екон. ун-т, 2006.
18. Фінанси підприємств : підручник / Л.О. Лігоненко, Н.М. Гуляєва, Н.А. Гринюк та ін.. – К.: нац. екон. ун-т, 2006.

РОЗДІЛ 5. ІНТЕРНЕТ САЙТИ

1. Сервер Верховної Ради України: <http://www.rada.gov.ua/>
2. Міністерство фінансів України <http://www.minfin.gov.ua/>
3. Державна податкова служба України <http://www.sta.gov.ua/>
4. Державна митна служба України <http://www.customs.gov.ua/>
5. Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку <http://www.ssmc.gov.ua/>
6. Рахункова палата України <http://www.ac-rada.gov.ua/>

7. Ліга Бізнес Інформ: www.liga.net/
8. Нормативні акти України: www.nau.kiev.ua/
9. Податки та бухгалтерський облік: www.basa.tav.kharkov.ua/

Укладач: _____

доцент. кафедри фінансового
менеджменту
к.е.н, Клепанчук О.Ю.